

Transportované ichnofosilie v prachovcích zahořanského souvrství (ordovik Barrandienu) z Prahy-Vinohrad

Transported ichnofossils from the siltstones of the Zahořany Formation (Ordovician, Barrandian area) at Praha-Vinohrady

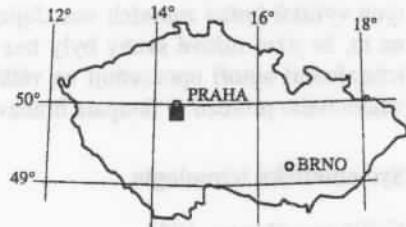
RADEK MIKULÁŠ

(12-24 Praha)

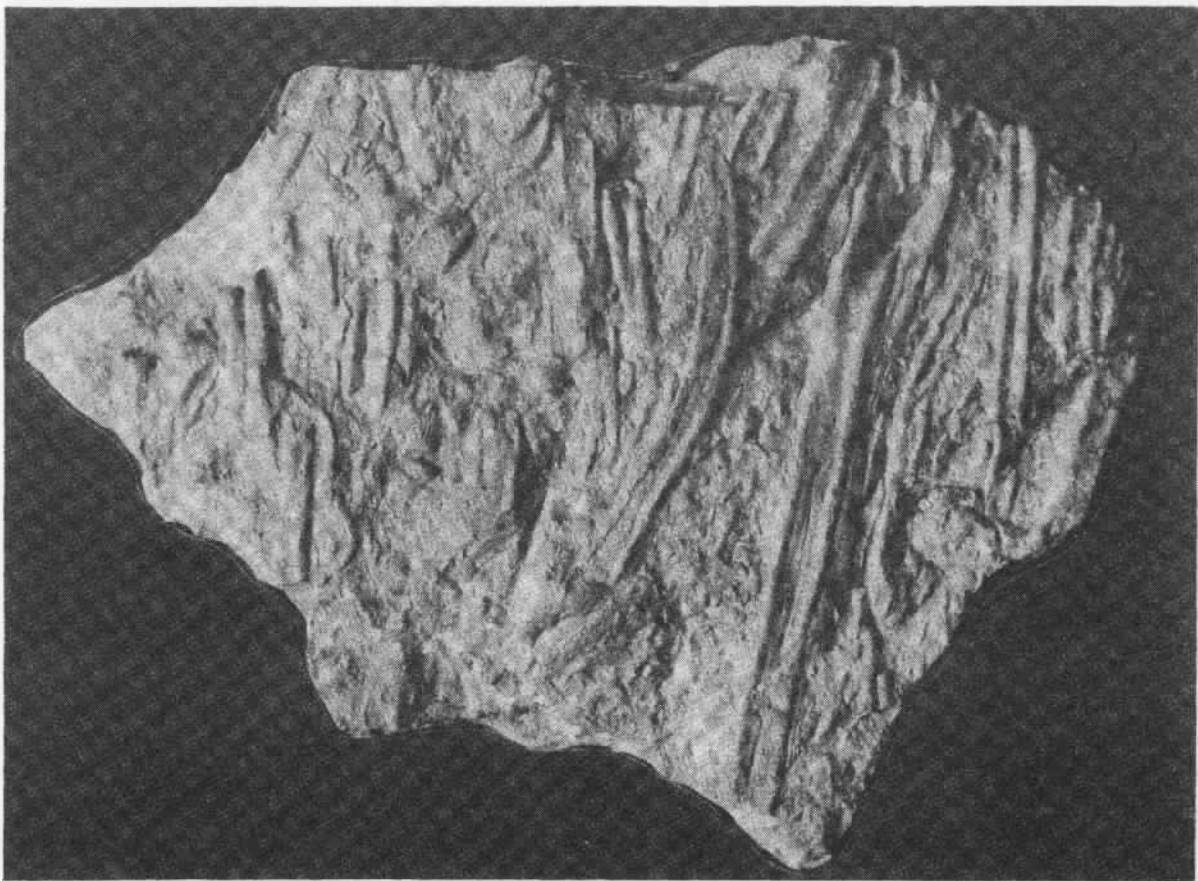
Ichnofossils, Ordovician, Barrandian area

Ichnofosilie jsou často pokládány apriorně za útvary vzniklé v místě jejich následné fosilizace, čímž se odlišují od body-fosilií. Ve většině případů to samozřejmě platí, ale trubice domichnií (obytných doupat), pokud mají zpevněné stěny, mohou být „vypláchnuty“ ze substrátu a transportovány (Frey 1971).

Během dosavadního studia ichnofosilií českého paleozoika jsem se nešetkal s asociací fosilních stop, kterou by bylo možno takto interpretovat, s výjimkou níže popsáного nálezu, který byl v nedávné době uložen do sbírek Národního muzea v Praze (Akc. 36675, inv. č. L 32768). Jedná se o desku vápnitého prachovce zahořanského souvrství z lokality „Praha-Vršovice, základy budovy plastické chirurgie“ (= areál vinohradské nemocnice), leg. J. Grégr 1970. Deska je ca 2 cm mocná o rozměrech 14 x 20 cm. Část vzorku interpretovatelná jako spodní je zvrstvena plánarně a na ní nasedají dva „výmoly“ vyplněné vápnitějším

materiélem, bez makroskopicky viditelného zvrstvení. Vrstevní plocha interpretovaná jako svrchní je téměř úplně a rovnoměrně pokryta lineárně orientovanými biogenními strukturami. Kromě žebra dalmanitidního trilobita a šesti úlomků trilobita *Marrolithus* sp. je to nejméně 25 trubicovitých ichnofosilií širokých 5–10 mm a dlouhých od 1 do 13 cm. Trubice působí dojmem, jako by byly „nalámány“, jsou ostře ukončeny, bez náznaku možného vyústění vně substrátu. Na některých je patrná přítomnost výztuže stěny. V dnešním stavu jsou trubice silně smácklé. S jistotou je však možno soudit na jejich původně kruhový obrys, protože trhliny vzniklé kolapsem stěn jsou velmi dobře zachovány.

Obr. 1. Lineárně uspořádané trubice (ichnofosilie). Ordovik, zahořanské souvrství. Interpretováno jako doupatá ichnorodu *Palaeophycus*, vymytá ze sedimentu a transportovaná. Zvětš. 0,75 x

Při rutinní prohlídce vzorku by zřetelná „dvojlaločnost“ stop (ve skutečnosti však deformace vzniklá prolomením stěn tunelů) vedla k jejich klasifikaci jako potravní stopy *Didymaulichnus* (viz Mikuláš 1998) a vrstevní plochu bychom považovali za místo s koncentrovanou organickou hmotou, která byla předmětem „pastvy“. Uvážíme-li však původní morfologii stopy, musíme ji klasifikovat jako obytné doupě ichnorodu *Palaeophycus* (Pemberton a Frey 1982), tedy strukturu poukazující na činnost filtrátorů, a to ještě nikoliv v daném místě, ale v bližším okolí nálezu.

Literatura

- Frey, R. W. (1971): Ichnology: the study of recent and fossil Lebennsspuren. In: B. F. Perkins (ed.): Trace fossils: a field guide to selected localities in Pennsylvanian, Permian, Cretaceous and Tertiary rocks of Texas and related papers. – Louisiana State University, Misc. Publ., 71/1, 91–125.
 Mikuláš, R. (1998): Trace fossils from the Letná Formation (Ordovician, Czech Republic). – Sbor. geol. Věd, Paleont., 34, 5–25. Praha.
 Pemberton, S. G. - Frey, R. W. (1982): Trace fossil nomenclature and the Planolites – Palaeophycus dilemma. – J. Paleont., 56, 4, 843–881. Tulsa.

Geologický ústav Akademie věd ČR, Rozvojová 135, 165 00 Praha 6

Ichnofosilie se schránkami ostrakodů ve výplni (šírecké souvrství barrandienského ordoviku)

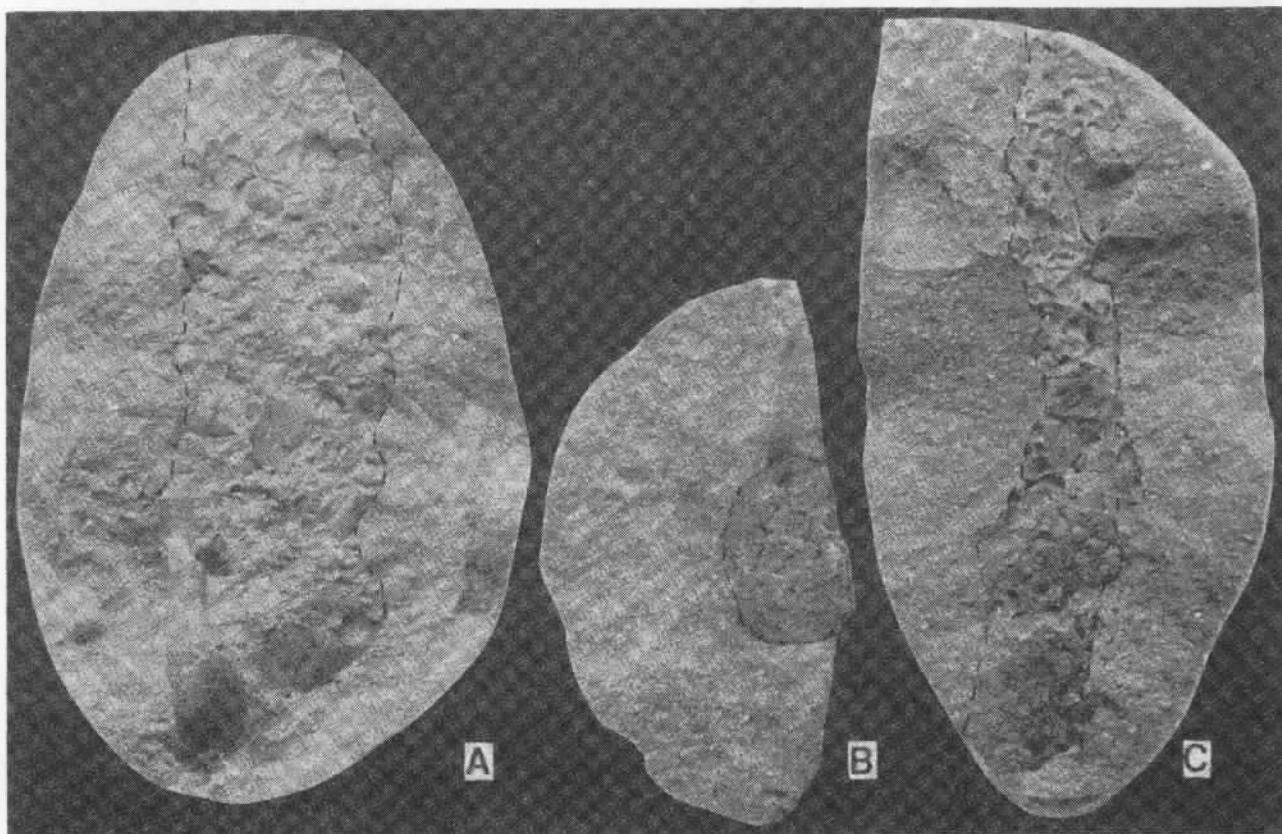
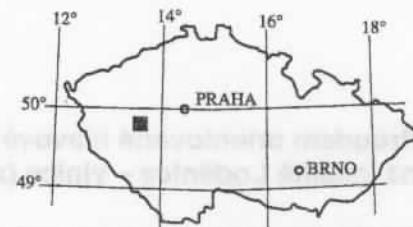
Trace fossils filled by ostracod shells (the Šárka Formation, Ordovician of the Barrandian area)

RADEK MIKULÁŠ¹ - VRATISLAV KORDULE²

(12-33 Plzeň)

Ichnofossils, Ordovician, Barrandian area

V literatuře se příležitostně objevují různé interpretace nálezů schránek benthické fauny uspořádaných v liniích. Fenomén je velmi rozšířen v pelických souvrstvích baran-

Obr. 1. *Planolites cf. beverleyensis* Billings; kombinovaná fodinichnia a repichnia se schránkami ostrakodů ve výplni. Ordovik, šírecké souvrství
 A: x 2,3; Rokycany. B, C: Příčný a podélný průřez téhož jedince; B - x 3,6; C - x 2,5. „Šulovo pole“ mezi Osékem a Díly